

Cor Uidam – een levensverhaal

Dus wanneer kreeg je dan die flits, dat teken van Hogerhand, die roeping om je leven te wijden aan de dienst en verheerlijking van Jezus?

"Flits? Roeping?...
Nooit gehad... Nu ook niet".

Maar dat heeft toch elke dominee, elke priester?

"Nou ik niet hoor. Maar ik heb wel geleerd de tekenen, de aanwijzingen te herkennen in m'n leven".

Dat is typisch "vintage" Uidam.

Aldus de aanvang van een gesprek met Drs. Cornelis Uidam, Ridder in de Orde van Oranje Nassau, op het punt van zijn emeritaat.

Uit welke hoek komt deze man?

Wel, probeer me niet in een kastje te stoppen - Don't pigeonhole me" - Dat is natuurlijk professionele voorzichtigheid. Geestelijken horen niet thuis in een pigeonhole, een positie van zwakte en ontoegankelijkheid voor een bepaalde sector van de gemeenschap. En "zwakte" op welk gebied dan ook, is een projectie die Cor Uidam absoluut vermijdt.

"Ik kom uit een arbeider-

vermijdt.

"Ik kom uit een arbeidersgezin, mijn vader was scheepstimmerman in Haarlem aan het Spaarne. Ik was 8 jaar oud toen de "crisis" de depressie echt begon te bijten. Dat heeft een

enorme indruk op mij gemaakt, veel van mijn ideeën gevormd. Wij, ons gezin, kenden echte armoede, maar geen honger."

Na een periode van werkloosheid kregen mijn vader en moeder het conciërgeschap van het Christelijk Besturen Bond gebouw in Haarlem. Daar hebben we keihard moeten werken om de lange gangen schoon te dweilen en te poetsen en daar kwamen elke dag de werklozen om te stempelen.

Maar hoe kwam je dan uiteindelijk bij de Amsterdamse politie terecht?

"Wel, mijn vader slaagde weer een baan "in het vak" te krijgen bij de grote scheepsbouw in Amsterdam tegen het eind van de crisis in 1938. Er werden toen nogal wat oorlogsschepen gebouwd en we ver-

pen gebouwd en we ver-

huisden naar Amsterdam. Ik kwam daar op de Gemeente H.B.S. Keizersgracht en deed de 'B'-afdeling. In 1942 deed ik eindexamen, op 17-jarige leeftijd. Ik slaagde met zeer goede cijfers".

"Mede om tewerkstelling in Duitsland te ontkomen kreeg ik met hulp van mijn vader een baan bij dezelfde werf. Ik had

ook mijn Staatsdiploma Boekhouden gehaald. De werf was "overgenomen door de Kriegsmarine, Ik werkte daar als boekhouder in de loonadministratie. In 1944 werd de hele zaak opgeblazen uit angst voor een invasie door de geallieerden. Nu moesten we wel onderduiken en kwamen tenslotte in Monnickendam terecht".

Het was september 1944 en samen met mijn moeder kreeg ik werk in

● Ds. en mevrouw C. Uida

de gaarkeuken. Hier was het werk ook weer ontzettend zwaar met lange uren maar ik bleef gezond.

Ja, het heeft me altijd een beetje verbaasd dat jij met jouw opleiding gewoon politieagent werd.

"Dat was een van de weinige banen die onmiddellijk na de oorlog open was. Ik solliciteerde en werd aangenomen en onderging een spoedopleiding".

Maar had je geen grotere ambities?

"Ja, ik hoopte het wel tot inspecteur te brengen.

Kreeg je wel voldoening van dit werk?

"Ja zeker, ik werkte

van dit werk:

"Ja zeker, ik werkte met hart en ziel, kreeg ook verschillende onderscheidingen, maar ergens voelde ik toch dat ik andere talenten had. Talenten die ik in deze situatie niet kon laten gelden wat mij onrustig maakte. Ik sprak hierover met verschillende jeugdleiders en predikanten".

"Maar het idee om zelf theologie te gaan studeren werd mij algemeen

en stellig door deze adviseurs afgeraden... tot ik met mijn oude H.B.S. directeur sprak, die overigens atheïst was, die mij juist wel in deze richting aanmoedigde. De faculteit Theologie vereist

teit. Theologie vereist echter een middelbare opleiding Gymnasium Alpha. Na 1½ jaar blokken in klassiek Grieks en Latijn haalde ik in 1947 eindexamen Gymnasium Alpha, en werd toegelaten tot de gemeentelijke Universiteit Amsterdam.

Ondertussen was je ook verloofd, nog steeds in politiedienst; hoe redde je dit allemaal?

"Wel, op aanraden van professor G.C. van Niftrik, mijn kerkelijke hoogleraar, zijn Emmy en ik dan ook in 1948 getrouwd".

Ja, maar vond de commissaris dit dan allemaal best met al dat Grieks en Latijn en Theologie. Daar heb je weinig aan bij een overval op de Nuts spaarbank.

"Ik kreeg toestemming om mijn dienst als avonddienst te regelen van 3 tot 11 uur 's avonds en de hele zondag van 7 tot 7, zodat ik colleges kon lopen".

Sliep je ook wel eens zo nu en dan?

"Ja, dat ging best, in 1949 werd onze eerste geboren". Dat was niet de vraag.

Je liep college met leren beekappen om je politieposbroek en een burger colbertje. Klopt dat?

"Ja ik had echt een

"Ja, ik had echt geen tijd om alsmaar te verkleeden. Ondertussen in 1950 kandidaatsexamen, september 1951 kerkelijk examen in dogmatiek en kerkelijk recht en seminarie van september tot december 1951".

Mijn inspecteur raadde mij aan gewoon te solliciteren, dat deed ik vooral naar die gemeentes die een afwijziging hadden ontvangen. Er kwam een antwoord uit Maasbracht met een uitnodiging voor een preekbeurt. Stevensweert/Maasbracht was de 3de grootste binnenhaven in Nederland. Overwegend Rooms-Katholiek en met een ambulante schippersgemeente. In 1952 nam ik dus ontslag bij de politie en verhuisde met mijn gezin, nu tot 2 kinderen aangegroeid, naar de pastorie in Maasbracht".

Kort na aankomst een samenspraak met de pastoor onder het genot van een sigaar en een borrel. De resulterende geest van coöperatie en wederzijdse steun heeft geduurd tot het vertrek van de Uidams naar Australië. Dit was baanbrekende oecumene voor 1952.

Op een zeker dag in 1959 stond er een kort artikel in "Woord en Dienst" van een predikant op vakantie in Nederland uit Victoria... een overvloed van predikanten in Nederland, te kort aan predikanten in Australië... een auto... uiteraard werk onder Nederlandse emigranten... De curiositeit was geprikkeld, er was een telefoonnummer. Een lang gesprek met Emmy... een slapeloze nacht.

De meneer uit Victoria had geen tijd om naar Maasbracht te komen maar was bereid tot een interview in Rotterdam. Tijdens dit interview sprak Cor Uidam met de heer Nico Prinsen van de Hervormde Emigratie Commissie. Het resultaat was een verlenging van de reis naar Den Haag waar de heer Prinsen een uitleg gaf van de situatie in Australië.

Na een bewogen afscheid waarin het volledige spectrum van de samenleving in Maasbracht deelnam ging de familie op de boot, 10 januari 1960. Dit waren de "grote" jaren in de immigratie, zo'n 12.000 per jaar uit Nederland.

Bij aankomst op de

Bij aankomst op de 18e februari 1960 bleek de situatie, ondanks alle

zorgvuldige voorbereidingen, toch weer heel anders dan verwacht was. Er was geen huis, geen auto, en in feite geen vaste aanstelling onder de auspiciën van de Presbyterian Church in Australië. Er was wel een enorm verspreide gemeente met een adreslijst van 1200 namen. Een Australië van aanpakken, aanpassen en aansluiten. Deze condities hadden een bepaalde mentaliteit ontwikkeld onder de emigranten waardoor men het niet erg vond dat een jong domineesgezin verspreid werd over 3 adressen.

De "Dutch Congregation in the Presbyterian Church" werd geleid door Ds. Kees Bregman, sociaalwerker Klaas van Huffelen en nu Ds. Cornelis Uidam.

Na deze, bij ons algemeen welbekende, schok van de eerste weken ontwikkelde zich toch al gauw een routine waarin het opvangwerk, specifieke sociale zorg voor emigranten problemen een buitensporig grote rol speelden.

den.

De Presbyterian Church heeft in deze begintijd ook een zeer positieve rol gespeeld in het settlement process wat bij Cor Uidam een blijvende indruk heeft achtergelaten en zeker een stempel heeft gedrukt op zijn lange carrière in Sydney.

Ondertussen breidde het gezin Uidam zich verder uit tot een totaal van 6 kinderen. Cor Uidam bleef doorstuderen en deed in 1970 zijn doctoraal aan z'n oude universiteit in Amsterdam met hoofdvakken in Hebreuws en dogmatiek.

Klaas van Huffelen ging met pensioen in de vroege zeventiger jaren en het eigenlijke werk nam toe. Er kwam een financiële crisis; andere hoofdstedelijke Nederlandse Gemeentes werden of opgeheven of sterk gereduceerd in activiteit.

Ondanks zijn sterke principe: nooit de Nederlandse Gemeente in de steek te laten zolang die bestond, kreeg zelfs Cor Uidam enige twijfel over het mogelijke voortbestaan van de Sydney gemeente.

Ook de Presbyterian Church voerde druk uit tot vermindering van de

tot vermindering van de subsidie. Er waren nieuwe ideeën nodig... een nieuwe wending. Dit was het begin van de succesvolle nadruk op gesprekskringen, noord, zuid, west en oost. In-

stuiven... plaatselijke verkoopbazaars.. meer werk, meer voorbereidingen, met een alsmaar verminderde kerkgang. Het succes van deze wending duurt tot heden voort.

De Nederlandse Gemeente in de Uniting Church is vandaag financieel onafhankelijk. "The system is in place".

Maar de strijd om het voortbestaan is niet minder. Integendeel, het vertrek van trouwe leden, de veroudering. Dezelfde "hardcore" van harde, betrouwbare medewerkers wordt wat moe en ziet nog geen jonger kader.

Het altijd aanwezige identiteitsprobleem. 'Wat zijn we eigenlijk, een doorgangsgemeente of een permanente groep'.

In 1981 werd Cor Uidam geëerd door de Nederlandse Staat voor zijn werk onder de Nederlandse emigranten. Ridder in de Orde van Oranje Nassau. In 1982 haalde hij zijn Masters (Honours) op het proefschrift "Church Union 1901-

"Church Union 1901-1925".

En zo, na 29 jaar van toegewijde, harde dienst, gaat hij met pensioen. "The system is in place for the new man..." Een prestatie – een afgesloten geheel – Typisch "vintage" Uldam.

De opsomming:

Cor Uldam valt niet in de categorie van: "een lieve man". Een redenerende, ongepromitteerde Calvinist. Hij roept niet "Halleluja" bij elke gelegenheid en heeft nooit het Woord verkondigd in een Shoppingcentre. Een man van vaste, onbuigzame principes wat zijn medewerkers vaak heeft geïntimideerd.

Hij klaagt soms over een zekere eenzaamheid in z'n beroep maar heeft inmiddels nooit begrepen dat juist deze houding daarvan de oorzaak is.

Zijn zondagse preek is altijd tot in het fijnste detail voorbereid en zit in elkaar als de Commonwealth Bank op Martin Place – zonder uitzondering. Een man die geen moeite heeft met de vooruitzichten van retirement. Tuinieren, misschien Indonesisch leren en een latente ambitie om te leren orgelspelen, zodat hij misschien in de toekomst

nog eens kan laten zien hoe het moet, want de amateurbegeleiders zitten soms te klungelen. Een man die zich nu de grote opofferingen herinnert van zijn ouders in die moeilijke crisis jaren.

Cor, jij grote herder-(shond) maar veel grotere leraar, wat zullen we jou missen...

Jan Burrie